

Всеукраїнський експеримент за інноваційним освітнім проектом
«Шкільна електронна бібліотека «ШБІЦ-інфо»

РЕКОМЕНДАЦІЙНІ МАТЕРІАЛИ

(редакція 2/2015)

*Підготовлені на допомогу загальноосвітнім навчальним закладам,
районним (міським) методичним кабінетам, інститутам післядипломної
педагогічної освіти для впровадження проекту*

**Інститут інноваційних технологій і
змісту освіти МОН України**
Науковий керівник проекту
КЛЯСЕН Н. Л.

**Український інститут нормативної
інформації**

Керівник творчої групи
ЗРАЖЕВСЬКИЙ Ю. М.

Український інститут нормативної інформації,
Телефони для довідок: (044) 528-28-75, 528-22-16
E-mail: amaslova@ifl.com.ua
Координатор проекту Маслова Анастасія Юріївна

м. Київ 2015

Зміст

	Стор.
1. Шкільна електронна бібліотека «ШБІЦ-інфо». Загальний опис.....	2
2. План заходів із впровадження.....	4
3. Зразок наказу ЗНЗ про впровадження бібліотека «ШБІЦ-інфо».....	7
4. Зразок наказу ЗНЗ про участь у створенні бази даних «МЕТОДИКА».....	8
5. Зразок наказу РМК про створення районного фонду навч.-метод. розробок.....	9
6. Умови і правила передачі навчально-методичних розробок.....	10

Шкільна електронна бібліотека «ШБІЦ-інфо» Загальний опис

Завдання і призначення

1. Шкільна електронна бібліотека «ШБІЦ-інфо» є професійною комп'ютерною бібліотечно-інформаційною системою (далі — система «ШБІЦ-інфо») і входить до складу проекту **«Інформаційне забезпечення загальноосвітнього навчального закладу»**. Головне його завдання полягає у створенні інформаційної платформи для реформування загальної середньої освіти у напрямку докорінного підвищення її якості

2. Система «ШБІЦ-інфо» являється першою і поки єдиною в Україні автоматизованою системою, що призначена для безпосереднього використання в загальноосвітніх навчальних закладах, методичних підрозділах органів управління, вищих навчальних закладах педагогічного профілю, інститутах післядипломної педагогічної освіти.

3. Інноваційна розробка спрямовується всім учасникам навчально-виховного процесу: школярам, педагогам, керівникам, допоміжному персоналу навчальних закладів, а також методистам, науковцям, студентам.

4. Система може використовуватися в навчальних закладах, у тому числі малокомплектних, які мають обмежені технічні можливості: відсутній інтернет, комп'ютерна техніка зі скромними характеристиками.

5. Передбачається, що система буде встановлюватися і експлуатуватися в шкільній бібліотеці, причому одразу на кількох комп'ютерах (можна і на одному). Учні, педагоги, інші учасники освітнього процесу працюють з системою **самостійно**. Бібліотекар має володіти навичками роботи з нею, ознайомлювати користувачів з правилами роботи, творчо використовувати електронний продукт для бібліотечно-інформаційного обслуговування.

Інформаційне наповнення

6. Електронна бібліотека «ШБІЦ-інфо» має інформаційне наповнення, яке стосується навчального, виховного, розвивального процесів, адміністративного управління школою, бібліотечно-інформаційного обслуговування всіх учасників шкільного життя. Відповідно до названого виділено п'ять головних підсистем. Кожна із них за цільовим спрямуванням включає три види інформації: для школярів (навчальна, виховна, розвивальна), для педагогів — методична; для керівників — організаційна.

7. За змістом навчальні електронні документи містять додаткові до підручників матеріали, які упорядковані за **навчальними предметами і темами**. Документи інших видів стосуються всього спектру навчально-виховної роботи.

8. Особлива увага приділяється методичному забезпеченню освітнього процесу, задоволенню потреб педагогів фаховими доробками. З цією метою система «ШБІЦ-інфо» використовується як робочий інструмент для створення **всеукраїнської бази даних навчально-методичних розробок «МЕТОДИКА»**.

9. У складі інформаційного фонду системи виокремлена база даних, куди включаються методичні розробки кращих педагогів України, в тому числі роботи переможців та лауреатів всеукраїнських та регіональних конкурсів і змагань. Вчителі-новатори, методисти отримують унікальну можливість зробити свої доробки постійно доступними для педагогічної громади протягом тривалого часу.

10. Крім електронної форми подання, розробки друкуються в періодичному журналі. Редакція видає автору сертифікат про опублікування, який слугує свідченням досягнень в ході атестації педагога.

Склад і структура

11 Система «ШБІЦ-інфо» складається з двох електронних компонент: **Інформаційного фонду та Нових надходжень**. На початку впровадження користувачу має бути поставлена перша компонента — вже накопичений Інформаційний фонд. Після чого, користувач отримуватиме щомісячно Нові надходження (друга компонента), які доповнюватимуть Інформаційний фонд новими документами.

12. Засобами доставки компонент до користувача є два періодичні передплатні видання: журнали «Інформаційний фонд» (далі – **журнал ІФ**) та «Нові надходження» (далі – **журнал НН**).

13. Перший із них передплатується з будь-якого кварталу, причому достатньо замовити лише один випуск. Другий журнал передплатується з наступного місяця після закінчення кварталу. Це дає можливість отримувати щомісячні доповнення для оновлення фонду.

14. Структуру і склад системи «ШБІЦ-інфо» зображено на схемі.

15. Кожний журнал складається із двох частин: друкованої і електронної. Друкована частина журналу ІФ призначена для ознайомлення з експлуатаційними документами. Друкована частина журналу НН містить анотації до нових документів, які підготовлені за останній місяць і спрямовуються для доповнення фонду.

16. Електронні частини включають **тексти документів**, що складають Інформаційний фонд та Нові надходження. За формою електронні частини є самостійними комп'ютерними системами зі своїм пошуковим апаратом. Користувачу вони надходять на компакт-дисках, що додаються до друкованої частини.

ПЛАН
заходів із впровадження системи «ШБІЦ-інфо» та
створення всеукраїнської бази даних навчально-методичних розробок
«МЕТОДИКА»

Вжиті поняття:

- Журнал ІФ** — журнал одноразової поставки «Інформаційний фонд» (передплатний індекс 89236);
- Журнал НН** — періодичний журнал «Нові надходження» (передплатний індекс 68167);
- Система ІФ** — перша складова електронної бібліотеки «ШБІЦ-інфо», яка розміщується на компакт-дисках як додаток до журналу ІФ;
- Система НН** — друга складова електронної бібліотеки «ШБІЦ-інфо», яка розміщується на компакт-диску як додаток до журналу НН;
- Система «ШБІЦ-інфо»** — шкільна електронна бібліотека «ШБІЦ-інфо», тлумачиться як сукупність систем ІФ та НН;
- Розробник** — організація-розробник проекту;
- Користувач** — навчальний заклад (місцевий орган управління освітою) в особі працівника відповідального за впровадження системи «ШБІЦ-інфо»;
- БД НМР** — всеукраїнська база даних навчально-методичних розробок «МЕТОДИКА».

Назва заходу	Строки виконання	Виконавець	Очікувані результати
Розділ 1. Встановлення і запуск системи «ШБІЦ-інфо» в експлуатацію			
1.1. Поставка користувачам журналу ІФ	Перший місяць	Розробник	Журнал ІФ за передплатою
1.2. Реєстрація системи ІФ у розробника згідно з Інструкцією зі встановлення	Перший місяць	Користувач	Отримання реєстраційного ключа і приведення системи ІФ до робочого стану
1.3. Ознайомлення з супровідними документами системи ІФ (див. журнал або електронну папку «Портфель»)	Перший місяць	Користувач	Знання інформаційних та інструктивних документів, які супроводжують систему ІФ (див. журнал або електронну папку «Портфель»)
1.4. Практичне випробування роботи системи ІФ шляхом здійснення операцій з предметного та адресного пошуку	Перший місяць	Користувач	Набуті практичні навички користування системою ІФ
1.5. Поставка користувачам журналу НН	Щомісячно	Розробник	Журнал НН за передплатою
1.6. Ознайомлення з супровідними документами системи НН (див. журнал або електронну папку «Портфель»).	Перший місяць	Користувач	Знання інструктивних документів, які супроводжують систему НН (див. журнал або електронну папку «Портфель»)
1.7. Практичне випробування системи НН для ознайомлення з текстами нових документів, що надійшли у складі журналу	Перший місяць	Користувач	Набуті практичні навички користування системою НН. Ознайомлення з текстами нових документів, що надійшли в складі журналу

1.8. Оновлення системи ІФ шляхом її доповнення документами системи НН	Перший місяць	Користувач	Оновлена (доповнена) система ІФ. Операція виконується згідно з Інструкцією з оновлення
1.9. Отримання консультаційної допомоги у процесі встановлення системи ІФ та її оновлення системою НН.	Постійно	Користувач Розробник	Виконується у разі необхідності. Відповіді на питання користувача
1.10. Ознайомлення керівництва навчального закладу, з системою «ШБІЦ-інфо» та її складовими ІФ та НН. Демонстрація роботи кожної складової.	Другий місяць	Користувач	Відповіді на питання, зауваження і пропозиції
1.11. Підготовка та видача наказу по ЗНЗ (РМК) про впровадження системи «ШБІЦ-інфо» у практику роботи. Затвердження графіка ознайомлення учасників навчально-виховного процесу з системою.	Другий місяць	Користувача	Наказ про впровадження. Затверджений графік ознайомчої роботи для педагогічного колективу (методистів) та учнів 5 – 11 класів.
1.12. Навчальне ознайомлення учасників навчально-виховного процесу з системою «ШБІЦ-інфо» згідно з графіком.	Другий місяць	Користувач	Проведені заняття , що передбачені графіком.
Розділ 2. Використання (експлуатація) системи «ШБІЦ-інфо»			
2.1. Оснащення робочого місця користувача друкованими експлуатаційними документами	Другий місяць	Користувач	Інструкція користувача Інформаційного фонду. Інструкція користувача Нових надходжень Журнал зауважень і пропозицій.
2.2. Облаштування демонстраційних стендів для експозиційних комплектів «Бібліотечний вісник» та «Інформаційний poradnik»	Другий місяць	Користувач	Демонстраційні стенди <i>Обладнати рекомендується в зручних місцях з широким доступом (коридор, фойє)</i>
2.3. Розміщення на демонстраційних стендах нових випусків експозиційних комплектів для інформування користувачів згідно з цільовим призначенням комплектів	Щомісячно	Користувач	Експозиція комплектів
2.4. Забезпечення вільного доступу користувачів до комп'ютера зі встановленою системою «ШБІЦ-інфо» для самостійної експлуатації системи	Постійно	Учасники навчально-виховного процесу	Самостійна експлуатація системи
2.5. Використання системи «ШБІЦ-інфо» відповідальним працівником (бібліотекарем) для обслуговування учасників навчально-виховного процесу за окремими запитами (посередницька експлуатація)	Постійно	Користувач	Посередницька експлуатація системи

2.6. Аналіз результатів експлуатації системи за перші місяці для визначення доцільності її встановлення на кількох комп'ютерах (розширення можливостей самостійної експлуатації)	Третій місяць	Користувач	Рішення керівництва закладу щодо доцільності встановлення системи ще на кількох комп'ютерах <i>У разі прийняття позитивного рішення слід звернутися до розробника для поставки додаткових інсталяцій Інформаційного фонду</i>
Розділ 3. Створення всеукраїнської бази даних навчально-методичних розробок «МЕТОДИКА»			
3.1. Інформування педагогічного колективу (методистів) щодо створення БД НМР та умов участі кращих вчителів (методистів) закладу в її наповненні шляхом розміщення своїх навчально-методичних розробок	Місяць	Користувач	Виконується за графіком ознайомчої роботи
3.2. Підготовка для передачі та упорядкування шкільного (районного) фонду навчально-методичних розробок	Місяць	Користувач	Зібрані та упорядковані за навчальними предметами розробки кращих педагогів та методистів
3.3. Періодична передача документів фонду розробнику для включення до БД НМР (централізована передача)	Постійно	Користувач	Реєстр переданих документів <i>Передача документів здійснюється за обов'язкової згоди авторів.</i>
3.4. Передача педагогом (методистом) своїх розробок безпосередньо розробнику для включення до БД НМР (пряма передача)	За умови готовності розробки	Автор Розробник	Договір прямої передачі (авторський договір) <i>Встановлюється можливість прямої взаємодії автора з розробником без включення документа до шкільного фонду</i>
3.5. Включення навчально-методичних розробок до БД НМР — публікація в друкованому періодичному журналі.	Постійно	Розробник	Доповнена БД НМР
3.6. Видача автору сертифіката про публікацію розробки в друкованому періодичному виданні	Протягом 2 тижнів з дня опублікування	Розробник	Сертифікат про публікацію

Ірпінська спеціалізована загальноосвітня школа І-ІІІ ст. № 30**Н А К А З***20 квітня 2015 року**м. Ірпінь**№ 07*

Про впровадження шкільної
електронної бібліотеки «ШБІЦ-інфо»

З метою налагодження інформаційного забезпечення навчального закладу, участі школи в експериментальних роботах за інноваційним освітнім проектом «Шкільна електронна бібліотека «ШБІЦ-інфо» (наказ МОН України від 5 серпня 2014 року № 900) та на виконання Плану заходів з реалізації Програми експерименту

Н А К А З У Ю:

1. З липня 2015 року розпочати впровадження електронної бібліотеки «ШБІЦ-інфо» в практику бібліотечно-інформаційного обслуговування учасників освітнього процесу.
2. Призначити завідувача бібліотеки Власову Г. М. відповідальним працівником за функціонування електронної бібліотеки «ШБІЦ-інфо» в навчальному закладі.
3. Завідувачу бібліотеки Власовій Г.М.
 - 3.1. До 1 червня 2015 р. здійснити передплату журналу «Інформаційний фонд» на ІІІ квартал 2015 року, а журналу «Нові надходження» — на ІІ півріччя 2015 року.
 - 3.2. До 1 серпня (після надходження до школи) встановити Інформаційний фонд на комп'ютер у приміщенні бібліотеки.
 - 3.3. До 15 вересня на основі зразків скласти і подати на затвердження План заходів з впровадження в школі електронної бібліотеки, а також Графік ознайомлення з нею учасників навчально-виховного процесу.
 - 3.4. За період з 1 жовтня по 1 листопада згідно з графіком провести ознайомлення учасників навчально-виховного процесу з електронною бібліотекою.
 - 3.5. Починаючи з липня щомісячно доповнювати Інформаційний фонд новими документами, що надходять у складі журналу «Нові надходження».
 - 3.6. Для забезпечення постійного оновлення Інформаційного фонду періодично ініціювати передплату журналу «Нові надходження» на наступний період.
 - 3.7. Надавати користувачам електронної бібліотеки консультативну допомогу.
 - 3.8. Популяризувати серед своїх колег на семінарах і конференціях досвід використання електронної бібліотеки та досвід впровадження новітніх інформаційних технологій у навчальному закладі.
4. Заступнику директора з навчально-виховної роботи Проценку П.Т. організувати облаштування в коридорі (фойє) школи двох демонстраційних стендів для експозиційних комплектів «Бібліотечний вісник» та «Інформаційний порадник».
5. Контроль за виконанням даного наказу залишаю за собою.

Директор школи***В.С. Антоненко***

Ірпінська спеціалізована загальноосвітня школа І-ІІІ ст. № 30**Н А К А З***21 квітня 2015 року**м. Ірпінь**№ 08*

Про участь педагогічного колективу в створенні
всеукраїнської бази даних навчально-методичних
розробок «МЕТОДИКА»

З метою розвитку творчої ініціативи педагогічних працівників, підвищення їх професійного рівня, налагодження упорядкованої системи методичного забезпечення навчально-виховного процесу, забезпечення участі школи в експериментальних роботах за інноваційним освітнім проектом «Шкільна електронна бібліотека «ШБЩ-інфо» (наказ МОН України від 5 серпня 2014 року № 900) та на виконання Плану заходів

Н А К А З У Ю:

1. Створити шкільний фонд навчально-методичних розробок, які виконані педагогічними працівниками на основі власного досвіду для підвищення ефективності навчального процесу, впровадження нових форм і методів роботи в педагогічну практику.

2. Вирішення питань організації фонду та його упорядкування покласти на заступника директора з навчально-виховної роботи Проценка П.Т.

3. Призначити завідувача бібліотеки Власову Г.М. відповідальним працівником за зберігання фонду та взаємодію з видавництвом-утримувачем всеукраїнської бази даних «МЕТОДИКА».

4. Заступнику директора з навчально-виховної роботи Проценка П.Т.

4.1. До 1 травня 2015 року проінформувати педагогічний колектив щодо створення всеукраїнської бази даних навчально-методичних розробок «МЕТОДИКА» та можливої участі вчителів у творчій роботі згідно з Планом заходів, який міститься в Рекомендаційних матеріалах. Ознайомити педагогів з Умовами і правилами передачі розробок.

4.2. До 1 липня: зібрати навчально-методичні розробки тих педагогів, які виявлять бажання включити їх до всеукраїнської бази даних; здійснити попередню фахову експертизу розробок; передати їх завідувачу бібліотеки Власовій Г.М. для відправки.

5. Завідувачу бібліотеки Власовій Г.М.

5.1. Забезпечити упорядкування і зберігання шкільного фонду розробок.

5.2. До 1 серпня спрямувати розробки для включення до всеукраїнської бази даних.

5.3. Постійно направляти до всеукраїнської бази даних нові розробки, натомість отримувати авторські сертифікати про опублікування.

5.4. Сприяти поширенню в педагогічному колективі передового досвіду, творчих доробок кращих вчителів України, які накопичені та представлені у всеукраїнській базі даних «МЕТОДИКА».

6. Контроль за виконанням даного наказу залишаю за собою.

Директор школи***В.С. Антоненко***

Олексіївська районна державна адміністрація
В і д д і л о с в і т и

Н А К А З

15 квітня 2015 року

смт. Олексіївка

№ 10

Про створення районного фонду
навчально-методичних розробок

З метою налагодження сервісного обслуговування з питань методичного забезпечення загальноосвітніх навчальних закладів району, участі методичного кабінету в експериментальних роботах за інноваційним освітнім проектом «Шкільна електронна бібліотека «ШБІЦ-інфо» (наказ МОН України від 05.08.2014 р. № 900) та у створенні всеукраїнської бази даних навчально-методичних розробок «МЕТОДИКА»

Н А К А З У Ю:

1. Створити районний фонд навчально-методичних розробок кращих педагогічних працівників. Покласти на методичний кабінет районного відділу освіти функції з організації, координації та виконання робіт, що пов'язані зі створенням районного фонду.

2. Затвердити План заходів з участі РМК у створенні всеукраїнської бази даних навчально-методичних розробок «МЕТОДИКА».

3. Призначити завідувача районним методичним кабінетом Завгородню Т.В. відповідальною за створення і утримання районного фонду навчально-методичних розробок.

4. Завідувачу РМК Завгородній Т.В. згідно з Планом заходів:

- забезпечити участь методичного кабінету в створенні **всеукраїнської бази даних навчально-методичних розробок «МЕТОДИКА»**. З цією метою в місячний термін сформувати фонд кращих навчально-методичних розробок переможців та лауреатів педагогічних змагань;

- за згодою авторів представляти для включення до бази даних «МЕТОДИКА» окремі творчі розробки педагогів району, які отримали схвалення навчально-методичної ради;

- сприяти поширенню серед освітян району передового досвіду, творчих доробок кращих вчителів України, які накопичені в базі даних «МЕТОДИКА»;

- у місячний термін на базі методичного кабінету провести робочий семінар заступників директорів шкіл з навчально-виховної роботи, шкільних бібліотекарів, на якому ознаямити присутніх з організацією робіт з утворення районного фонду навчально-методичних розробок та інформувати їх про необхідність створення шкільних фондів;

- протягом 2-х місяців надіслати районний фонд розробок для включення до всеукраїнської бази даних «МЕТОДИКА»;

- періодично доповнювати фонд новими роботами з одночасною їх відправкою розробнику проекту;

5. Контроль за виконанням наказу залишаю за собою.

Начальник відділу освіти

Ф. О. Максименко

УМОВИ І ПРАВИЛА

передачі навчально-методичних розробок до всеукраїнської бази даних «МЕТОДИКА»

1. Всеукраїнська база даних навчально-методичних розробок «МЕТОДИКА» (далі — база даних) створюється для потреб загальної середньої освіти з метою:

- формування, класифікації, систематизації, зберігання **єдиного зібрання** навчально-методичних розробок України;
- широкого періодичного інформування педагогічної спільноти про нові розробки — *Нові надходження*;
- надання вчителям і методистам **накопиченої за тривалий** період бази даних для методичного забезпечення навчально-виховного процесу — *Інформаційний фонд*;

2. До бази даних включаються розробки:

- 2.1) переможців і лауреатів педагогічних конкурсів, змагань місцевого рівня (району, міста, області);
- 2.2) переможців і лауреатів Всеукраїнських конкурсів «Учитель року», «Класний керівник року» першого і другого етапів;
- 2.3) педагогів, роботи яких рішенням навчально-методичних рад методичних кабінетів (управлінь) допущені до використання в навчально-виховному процесі;
- 2.4) окремих вчителів, методистів району, міста, області, які надаються методичними структурами;
- 2.5) учителів, методистів, які самостійно надали свої розробки.

3. Надавачами навчально-методичних розробок виступають:

- обласні, районні методичні структури (управління, центри, кабінети);
- шкільні методичні об'єднання;
- окремі педагогічні працівники (вчителі, методисти, науковці).

4. Розробки 2.1 – 2.4 є надбанням методичних структур різних рівнів, де вони і зберігаються. Такі розробки утворюють відповідні фонди — обласні, районні, шкільні. Розробки з вказаних фондів надсилаються до бази даних відповідними структурами. Розробки 3.5 спрямовуються до бази даних педагогічними працівниками самостійно за власною ініціативою.

5. Подані для включення до бази даних «МЕТОДИКА» навчально-методичні розробки водночас публікуються в періодичному журналі «Нові надходження». Розробки передаються утримувачу бази даних (видавництву) на підставі авторських договорів, які укладаються з кожним автором (співавтором). Предметом договору є передача авторських прав на використання твору для його публікації (оприлюднення).

6. Передача розробок для публікації (оприлюднення) виконується тільки за згоди авторів на безоплатній основі.

7. Після включення розробок до бази даних редакція журналу надсилає авторам сертифікати про опублікування роботи в загальноукраїнському друкованому виданні. Сертифікат засвідчує творчі досягнення педагога.